

Gretel Van den Broek: 'Een bed voor de dood' Sterfstage op een palliatieve eenheid. Uitgeverij van Halewyck, Leuven 2012. ISBN 9789461311221 Zie ook: www.vanhalewyck.be (Palliatieve zorg/ Ouderenzorg/ Euthanasie/ Kanker/AG/1)

Soort boek/ziekte/stijl:

De schrijfster doet in dit boek verslag van wat ze heeft gezien gedurende de vier maanden dat zij meeliep en meeleefde op een palliatieve eenheid. Ze schrijft over de achtergronden en het reilen en zeilen op een palliatieve eenheid. Daarbij komen ook lijden, pijn, euthanasie en palliatieve sedatie aan bod en hoe wensen van palliatieve patiënten worden ingewilligd.

Cover: 'Ze wil luisteren, portretteren, meeleven, bevragen, begrijpen. Ze probeert woorden te zoeken voor het leven in dagen voor de dood, ze noteert de –schijnbare– details, ze graaft naar antwoorden of naar meer nauwkeurige vragen.

Over de schrijfster:

Gretel Van den Broek is journaliste, geeft les in schrijven en schreef meerdere non-fictie boeken. Voor dit boek verbleef ze enige maanden op een palliatieve eenheid, nadat haar eigen vader stierf op een palliatieve eenheid.

Korte bespreking:

Onder de indruk van de zorg die haar vader op de palliatieve eenheid heeft gehad voordat hij gestorven was besloot Gretel van den Broek zelf vier maanden op deze afdeling te gaan meelopen om er een boek over te kunnen schrijven. Ze wilde meer weten over het reilen en zeilen van deze afdeling, hoe diverse personen die hulpverlening geven tegen die hulpverlening aankeken, wat zij tegenkwamen en hoe zij handelden en zorg verleenden. Wat de mensen die opgenomen waren op deze eenheid ervan vonden en welke praktische zaken er geregeld moesten worden. Hoe wensen van stervende personen werden ingewilligd en hoe vrijwilligers daarbij hielpen. Dat staat in dit boek beschreven om ook duidelijk te maken hoe belangrijk goede zorg op dit moment van het leven is.

Wat viel op:

Het boek wordt vanuit verschillende invalshoeken het reilen en zeilen op een palliatieve afdeling belicht. Zo laat de schrijfster zien, dat het goed op de patiënt gerichte zorg kan zijn en wat daarvoor nodig is. Het boek, zoals het op de cover staat, 'schuwt de waarheid niet, spreekt over lijden, pijn, euthanasie en palliatieve sedatie maar polariseert nooit. Een goede palliatieve zorg gaat immers niet over meningen, maar over het intens aanvoelen van mensen.'

Citaten:

Pag. 11-12: 'In de palliatieve eenheid was vanaf de eerste minuut alles anders. (...) Na een dag en een nacht al vond hij de kracht om vrijuit te spreken. Hij riep ons samen, zei dat er genoeg pijn was geweest, vroeg ons allen of we hierna verder konden leven en wilde van iedereen een antwoord.(...) Ik blijf me afvragen wat er gebeurd zou zijn als we niet in deze palliatieve eenheid waren gestrand?'

Pag.20: 'Het koppig willen genezen heeft Rik ondertussen volledig losgelaten. 'Therapeutische hardnekkigheid is mishandeling.(...) Rik vat de zorg samen in vijf

pijlers. Basispijler nummer één is dat sterven bij het leven hoort. (...) De tweede pijler zegt: het leven wordt hier niet verlengd. (...) derde pijler is de pijn- en symptoomcontrole. Als die goed gebeurt, is er veel meer rust en ruimte voor psychische zorg. Ten vierde is er aandacht voor familie en vrienden (...) de laatste basispijler is niet minder belangrijk. De zieke is autonoom.'

Pag.53-54: 'Wie ben je trouwens als vrijwilliger? Je ziet de mensen één keer per week. Je kunt dus moeilijk verwachten dat ze voor de zoveelste keer hun verhaal vertellen, hun emoties delen, met alweer een vrijwilliger. Ze hebben al de dokter gezien, personeel van de verpleging, psychologen, pastorale dienst, familie en vrienden. Als ze je in vertrouwen nemen, je in hun diepste zielenroerselen van pijn en angst laten kijken, dan heb je een dag uit de duizend. Dat zijn momenten die ik koester, die me energie geven voor maanden. Voor de rest is het vaak beschikbaar zijn, gewoon daar zijn, en deel uitmaken van de groep die meegaat op het laatste eindje levensweg. In groep, niet zozeer individueel.'

Pag.139: 'Als ik haar vertel dat haar man het woord 'miraculeus' gebruikt als hij over deze eenheid spreekt, kan ze dat enkel beamen. 'In dat andere ziekenhuis had hij zoveel pijn dat hij me zei: "Sterven is wreed.' Vreselijk was dat. Hij vroeg naar een ziekenzalving, maar er was niemand beschikbaar. We hebben toen zelf water genomen en daar op zijn voorhoofd een kruis van gemaakt. Toen wilde hij de kinderen weg. Er was nog enkel plaats voor pijn, pijn. Ik ben de hele nacht bij hem gebleven. In de vroege uren zag hij het ochtendgloren en zei hij: "Ik ga deze nieuwe dag weer aan." We zijn dan hier gekomen, en kijk, wat een rust er is. En hoe goed de pijn onder controle is.'

Recensies/extra:

<http://www.weliswaar.be/nieuws/p/detail/bedvoordedood>

Marleen Teugels in vraaggesprek met Gretel Van den Broek :

(...) "Als mensen de kans krijgen om sereen afscheid nemen, dan zit er schoonheid in sterven. Helaas komen de meeste mensen te laat bij de palliatieve zorg terecht."(...) Het contrast met het academische ziekenhuis was groot. Het eerste wat de palliatieve zorgverleners doen als er een nieuwe patiënt toekomt, is de infusen wegnemen. 'Rust nu maar even.' Ik vind dat knap. Dat is therapeutisch handelen. De patiënten worden verwend. Ze kunnen genieten van het leven dat hen rest. Hier zijn geen witte schorten meer. Het personeel trekt tijd uit voor de bewoners. (...)

Hoe heb je het verblijf concreet aangepakt?

"In de gang hing er een affiche over mijn schrijfproject, zodat de mensen me konden contacteren. Met de directie was afgesproken dat de hoofdverpleger het project zou aankondigen tijdens het intakegesprek met nieuwe patiënten. Er werd niets opgedrongen. Niemand heeft zich afzijdig gehouden, integendeel. De aanwezige patiënten hadden veel te vertellen. Ze wilden graag met naam en toenaam in het boek, als een soort testament, zodat hun kleinkinderen het later zouden kunnen lezen. Ik wilde weten wat de verzuchtingen van de stervende mensen waren. Twee dagen per week heb ik op die afdeling geleefd. Ik praatte met familieleden en patiënten. 's Middags aten we samen in de living. Dat waren zalige momenten. De dag ging ongelooflijk vooruit. De gesprekken waren authentiek. Er kon gelachen worden. Het contrast met de cleane academische ziekenhuiswereld kan niet groter zijn. Mensen krijgen er de kans om sereen afscheid te nemen."(...)

Palliatieve zorg is dus meer dan mensen helpen om te sterven?

“Leven toevoegen aan de dagen en geen dagen aan het leven.’ Die uitspraak van het hoofd van de palliatieve afdeling heeft me bijzonder aangegrepen. (...)

<http://www.vier.be/dekruitfabriek/videos/sterfstage-op-een-palliatieve-eenheid/16699>